

8 maja 2020 roku obchodzimy **Dzień Bibliotekarza i Bibliotek**

Święto zainicjowane zostało natomiast przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w 2004 roku i obchodzone jest każdego roku w dniu 8 maja.

Co roku Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich organizuje, w dniach 8-15 maja, **Tydzień Bibliotek** czyli program promocji czytelnictwa i bibliotek. Ma on na celu podkreślanie roli czytania w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększanie prestiżu zawodu bibliotekarza i zainteresowania książką szerokich kręgów społeczeństwa.

Hasło tegorocznego Tygodnia Bibliotek brzmi „**Zasmakuj w Bibliotece**”. W warunkach pandemii wszystkie biblioteki działają bowiem online wykorzystując różnorodne formy i narzędzia komunikacji wirtualnej takie jak: panele dyskusyjne, wirtualne galerie czytelnicze, spotkania autorskie, konkursy, szkolenia itp.

Tydzień Bibliotek i Bibliotekarzy to święto, w którym celebруем instytucję i ludzi, którzy zmieniali pokolenia, znacząco wspierali rozwój cywilizacji, rozwijali naukę, kulturę, religię, filozofię oraz wpływali na losy świata. Z tej okazji przedstawiamy Wam historię kilku najważniejszych bibliotek w dziejach świata.

1. Biblioteka świątynna w Nippur

Najstarsze znane nam biblioteki powstawały w Sumerze w okresie od XXVI do XXV wieku przed Chrystusem. Pierwsi bibliotekarze byli prawdopodobnie kapłanami, jednymi z najwyższymi postawionymi ludźmi na sumeryjskiej ziemi. Najważniejsza biblioteka znajdowała się w mieście najwyższego boga z sumeryjskiego panteonu – Enlila. Zabezpieczono w jej ruinach tysiące glinianych tablic. Dzięki temu wiemy nie tylko, jak wyglądało życie w starożytnym Sumerze, ale też jak zaawansowana była ówczesna nauka (m.in. matematyka czy meteorologia) oraz w co wierzyli Sumerycjcy. Gdyby nie prace starożytnych kapłanów-bibliotekarzy cała historia Sumeru byłaby dla nas jedną wielką tajemnicą, a możliwe że i nasza cywilizacja wyglądałaby zupełnie inaczej.

2. Biblioteka Aszurbanipala

Aszurbanipal był władcą bezwzględny, jak każdy władca asyryjski, i wsławionym wielkimi zwycięstwami militarnymi. I to właśnie on dla ugruntowania swojej potęgi założył jedną z największych bibliotek starożytnego świata. Aszurbanipal wiedział, że wiedza to potęga, dlatego pragnął ją zdobyć i zabezpieczyć. Sam nie tylko był człowiekiem znającym pismo, ale mamy podstawy twierdzić, że czytał biegle w różnych językach (w jego zbiorach znajdowały się zarówno tablice spisane w języku akadyjskim, jak i sumeryjskim). By zdobyć jak najwięcej wiedzy, wysłał swoich emisariuszy do każdej części królestwa z rozkazem przysłania do swojej siedziby każdej zapisanej tablicy. Ponadto zatrudnił skrybów, którzy przepisywali dla niego teksty.

EPOS O GILGAMESZU

Aszurbanipal gromadził teksty medyczne, astronomiczne, (al)chemiczne, historyczne, literackie czy mityczne. To dzięki Aszurbanipalowi zachowała się piękna i poetycka historia stworzenia świata spisana w *Enuma Elisz*, także w jego zbiorach znaleziono *Epos o Gilgameszu*. Niewiele brakowało, by jedna z największych bibliotek starożytności, licząca ok. 30 tysięcy tekstów zniknęła wraz z upadkiem imperium asyryjskiego. Jego wrogowie długo po śmierci Aszurbanipala próbowali zniszczyć ją doszczętnie, m.in. podpalając jej gmach. Świadczy to tylko o tym, jak daleko intelektualnie byli od czytanej władcy. O ile pozbawiło nas to dostępu do tekstów spisanych na drewnie czy wosku, o tyle ogień opiekający gliniane tabliczki tylko lepiej je zakonserwował. Możliwe, że dzięki wspomnianemu pożarowi przetrwały w tak doskonałym stanie do dzisiejszych czasów. Warto wiedzieć, że bibliotekarze Aszurbanipala byli dla niego równie ważni jak żołnierze, dzięki któremu zdobył królestwo faraonów.

3. Biblioteka Aleksandryjska

XIX-WIECZNE WYOBRAŻENIE BIBLIOTEKI

ALEKSANDRYJSKIEJ

Tradycja głosi, że Aleksander urzeczony rozmiarami, wpływami i świetnością biblioteki Aszurbanipala zdecydował się założyć własną. Sam nie doczekał się jej powstania (została założona przez Demetriusza z Faleronu, ucznia Arystotelesa, na rozkaz Ptolemeusza I Sotera). Zorganizowana została na wzór arystotelowskiego Liceum i sąsiadowała z Muzeum (czyli domem „muz”, grecką świątynią). To dzięki niej Aleksandria rozkwitła, stając się ośrodkiem kulturalnym i naukowym starożytnego świata. W okresie swojej największej świetności magazynowała ok. 400 tys. tekstów! Niestety biblioteka była systematycznie niszczona w okresie podbojów i zmian społecznych. Do jej upadku znacząco przyczynił się... sam Juliusz Cezar. W czasie zdobywania Aleksandrii zapoczątkował pożar portów, który objął też największą bibliotekę starożytnego świata.

4. Biblioteka w Cezarei

ŚREDNIOWIECZNY WIZERUNEK ORYGENESA

Orygenes był z pewnością jednym z ważniejszych intelektualistów swojej epoki, który całe swoje życie podporządkował wierze. Jednym z większych jego osiągnięć (poza wieloma cennymi komentarzami do Pisma Świętego oraz jego egzegezą krytyczną i alegoryczną) było założenie biblioteki w Cezarei. Orygenes był tak płodnym pisarzem, że początkowo gmach biblioteki zajmowały głównie księgi jego autorstwa. Szybko jednak pozyskiwała ona kolejne bezcenne dzieła. W zbiorach biblioteki znajdował się m.in. Kodeks Watykański, Kodeks Efrema i Kodeks Synajski (greckie rękopisy Starego i Nowego Testamentu). Dzięki nim Biblia doczekała się tłumaczenia na łacinę, z którego później tłumaczono ją na wszystkie języki świata (z jej zbiorów korzystał m.in. św. Hieronim, twórca Wulgaty). Niestety biblioteka została zniszczona w wyniku działań wojennych (zarówno Persów, jak i Saracenów).

5. Biblioteka w Aksum

ŚWIĘTA KSIĘGA ZAPISANA W JĘZYKU GE'EZ

Królestwo Aksum było jednym z najpotężniejszych państw afrykańskich i nie bez powodu na jego dziedzictwo powołuje się Etiopia. Aksum było państwem chrześcijańskim i także tu gromadzono święte teksty, tłumacząc je na język ge'ez. To najprawdopodobniej ze zbiorów biblioteki Aksum (nie zaś z biblioteki Aleksandryjskiej) korzystali koptyjscy mnisi, tłumacząc święte księgi chrześcijańskie.

6. *Imperialna Biblioteka dynastii Han i Chińska Biblioteka Narodowa*

Biblioteka dynastii Han nie przetrwała, lecz zachował się dokładny opis ksiąg w niej zawartych. Dzięki temu wiemy, że księgozbiór składał się z 13 269 zwojów z dziedzin takich jak: konfucjanizm, filozofia, poezja, sztuka wojenna, astrologia, ziołolecznictwo i (al)chemia. Świadczy to o tym, jak wielkim szacunkiem darzono wiedzę i same księgi na cesarskim dworze. Obecnie Chińska Biblioteka Narodowa może poszczycić się znacznie cenniejszymi zbiorami: 27 milionami woluminów, z czego 270 000 to starożytne i rzadkie księgi, oraz 35 000 inskrypcji spisanych w okresie dynastii Shang na... kościach czy żółwich skorupach (ich wiek datuje się na 3600 lat!), a także pisma konfucjańskie wyryte w kamieniu!

7. *Biblioteka w Klasztorze Świętej Katarzyny*

Zawiera ona 4500 prac i jest zamknięta dla zwiedzających. Jest to najstarsza nieprzerwanie działająca biblioteka w historii. Została założona w VI w. n.e. i posiada obecnie największą kolekcję literatury religijnej po Bibliotece Watykańskiej.

8. *Biblioteka Watykańska*

Została założona w 1471 r. przez papieża Mikołaja V jest powszechnie uważana za jeden z najważniejszych księgozbiorów w dziejach. Obecnie znajduje się w niej 1,1 mln drukowanych książek, w tym 8 500 inkunabułów, i 7 500 manuskryptów. Znajduje się tu zarówno najstarsza Biblia Świata (wymieniony już wcześniej Kodeks Watykański datowany na rok 352 n.e.), jak i słynne Tajne Archiwa Watykanu.

Były to przykłady najstarszych i zarazem najbardziej znanych bibliotek. Jutro zachęcamy Was do wirtualnego odwiedzenia najbardziej fascynujących bibliotek, ale działających już w czasach współczesnych.